

Predikan i Kyrkhults kyrka 2012 av Tobias Bäckström

Juldagen, 2012 2 årg.

”Jesu födelse”

Jes 9:2-7

1 Joh 1:1-4

Luk 2:1-20

Ps: 114, 123, 427, 429

Vi vet inte när på året som Jesus föddes. Det kan ha varit på våren eftersom herdarna uppenbarligen låg ute på natten, och det är för kallt för det i december. I den tidiga kyrkan så firade man Jesus födelsefest vid lite olika tidpunkter men på 300-talet så blev alltså den 25 december fastställt som det officiella datumet.

Det var lite olika skäl som avgjorde det men det är ju väldigt passande att ha just slutet av december som tidpunkt för julen. Nu, när det är som mörkast så kommer Jesus till oss. Jesus som är världens ljus.

Den kända julepisteln från Jesaja börjar med orden: ”Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus, över dem som bor i mörkrets land strålar ljuset fram.” När Kristus kommer så skingras mörkret. Det är julens budskap.

Jesus skingrar det mörker som hindrar människan att se. Hon ser inte längre vem hon är. Hon ser inte sin nästa. Det ligger ett mörker över människornas hjärtan, som gör människorna till varandras fiender. ”Det folk som vandrar i mörkret...”

Men denna natt så tänds alltså ljuset. Profeten Jesaja hade förutsett det och även att det skulle vara ett barn som förde in ljuset i världen: ”Ty ett barn har fötts, en son är oss given”. Ängeln som talar med herdarna ute på ängen utgår från denna profetia: ”en frälsare har fötts åt er...” Barnet har fötts åt oss, barnet är en gåva till oss.

Nog är det en upplevelse som alla föräldrar har: att våra barn är oss givna, att de är gåvor från Gud. Det speciella med detta barn är att det är en gåva till oss alla. Inte bara till Josef och Maria, utan till alla folk. Hebreiskan har två ord för folk. Ett ord som syftar specifikt för Israels folk och ett annat mer allmänt ord för folk, *gojim*. Och när det står om folket som ska se ett stort ljus, så är det inte ordet för Israels folk, specifikt som används och som man kanske hade väntat sig. Utan detta gäller alla folk på jorden.

Vad är det då för särskilt med detta barn? Ja, redan profeten Jesaja talar om det: det är inte vilket barn som helst. De namn som barnet har och som han räknar upp antyder ju det: Allvis härskare, Gudomlig hjälte, Evig fader, Fredsfurste. Särskilt det namn som i vår bibel är översatt med Gudomlig hjälte är viktigt. I den hebreiska texten står det: El Gibor. El betyder Gud och Gibor är ett adjektiv som betyder mäktig eller väldig. En bättre översättning hade således varit Mäktig Gud, och så har också andra översättningar förstått det.

Vi brukar väl inte associera barn med makt och välde. Och när herdarna kom och såg barnet i Betlehem så såg det väl inte mycket av det heller. Men bakom detta oansenliga barn så gömmer sig dessa väldiga namn: Allvis härskare, Mäktig Gud, Evig fader, Fredsfurste.

Denna natt blir Gud människa, men förblir ändå Gud. Det är ett mysterium som vi aldrig kan begripa. Och kanske man inte ska försöka för mycket heller. När man i kyrkans historia har försökt göra det begripligt och logiskt så har man hamnat i ett av två diken.

Hur kan Jesus vara både Gud och människa? Ja, när man svarat på det så har man *antingen* tänkt sig att Jesus inte var någon riktig människa. Det vara bara skenbart som han var det, egentligen var han en förklädd Gud.

Det andra diket är att han *bara* var människa, låt vara en ovanlig sådan. Men mellan dessa diken så balanserar kyrkan med formuleringen i den Nicenska bekännelsen att Jesus var sann Gud och sann människa. Inte varken eller utan både och. Sen får vi nog avstå från att försöka förstå detta.

Profetian hos Jesaja som skrevs ner 600-700 år tidigare, det sker nu i Betlehem. Barnet blir nu fött. Julevangeliet hos Lukas är också ett stycke mänsklig historia. Jesus födelse skedde inte i en fiktiv by i ett fiktivt land, ”någon gång”. Det är inga sagor som Lukas berättar. Platsen anges; Betlehem. Händelsen sätts också in i sin tid när man relaterar till viktiga politiska händelser. Det skedde när Augustus genomförde en skattskrivning, eller en folkräkning skulle vi säga idag. Augustus var en verklig kejsare som på sina gamla dagar berättar om sin skattskrivning i sin självbiografi.

Gud blir en del av den mänskliga historien, ett namn i romarnas folkbokföringsrullar. Gud blir väldigt konkret. Han är visserligen inte den som kommer med buller och bång, men likafullt konkret och påtagligt. Stilla och tyst vilar han i krubbans hö. De mäktiga namn som barnet bar på syntes inte utanpå.

Fortfarande kommer han till oss, konkret och påtagligt. Krubban och altaret sammanfaller. Precis som han vilade i krubban i Betlehem så vilar han ikväll på altarets bord. Då var han gömd i linnebindlar nu i nattvardens bröd. Idag är det vanligt med julkrubbor i våra kyrkor. Den första julkrubban som användes i en julnattsmässa var 1223 av Franciskus. Då var det i ett riktigt stall som han firande mässa och han använde krubban som altare. Både krubban och altaret bär Kristus.

Gud valde att leva ett konkret människoliv. Bli ett barn, växa upp och bli vuxen. Han levde ett vanligt liv i en snickarfamilj. Arbetade tidigt för brödfödan. Deltog i gemenskapen i det lilla samhället. När Gud blev människa så blev det på riktigt.

Och det sker alltså när det är som mörkast. Det är då ljuset tänds. I nattens tystnad och mörker föds det nya livet.